

Χρειάζεται να ξεπεράσουμε την ανησυχία μας και την κοντόφθαλμη προσέγγιση αναφορικά με την έκδοση δελτίου τιμών για καινοτόμα και καινούρια σκευάσματα, καθώς η διαδικασία αυτή θα είναι προς όφελος των ασθενών, αφού θα μειώσει το τελικό κόστος θεραπειών τους. Δεν είναι δυνατό να καθυστερήσουμε τους Έλληνες ασθενείς, ασθενείς... δεύτερης διαλογής στην Ευρώπη. Δεν δικαιούμαστε, να βάζουμε εμπόδια στην καινοτομία, αφού η προσέγγιση αυτή, είναι μεσαιωνική, την οποία δεν αξίζουν οι πολίτες της χώρας μας. Αυτό υποστηρίζει ο Διευθύνων Σύμβουλος της Shire Hellas Δρ. Χρήστος Δάκας στην συνέντευξη που μας παραχώρησε και που μιλά εκ όλης της ύλης για την εταιρεία που διοικεί (ο.σ.η Shire εστιάζεται στις σπάνιες παθήσεις και είναι εται-

ρεία βιοτεχνολογίας), για την Καινοτομία την οποία στερούται δυστυχώς οι έλληνες πολίτες, για τις Κλινικές Μελέτες που θα ζητηθούν την επιχειρηματικότητα και τα νοσοκομεία που θα αποκτήσουν ένα επιπλέον κίνητρο, αλλά και για τον φαρμακευτικό κλάδο, που όπως υπογραμμίζει, είναι ο μοναδικός ο οποίος την τελευταία διετία δεν έχει εισπράξει από το κράτος, παρά μόνον τις οφειλές του περασμένου Νοεμβρίου. «Αποτέλεσμα αυτού, είναι πολλές από τις εταιρείες να αντιμετωπίζουν πλέον σημαντικές δυσκολίες να εισαγάγουν προϊόντα και αρκετές είναι εκείνες που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να καταρρεύσουν. Με αυτά τα δεδομένα, η επόμενη μέρα διαγράφεται εξαιρετικά δυσχερής» σημειώνει ο συννοσηφός μας.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΑΚΑΣ, διευθύνων σύμβουλος της Shire Hellas

«Στην καινοτομία δεν πρέπει να μπαίνουν εμπόδια»

► **Κύριε Δάκα, αντιπροσωπεύετε στην Ελλάδα μία ιδιαίτερα εξειδικευμένη φαρμακευτική εταιρεία βιοτεχνολογίας, με ό,τι θετικό και ενίοτε αρνητικό σημαίνει αυτό. Μπορούμε να μιλάμε και να έχουμε τελικά καινοτομία έρευνα και ανάπτυξη σε μία τόσο πεσμένη οικονομικά και κοινωνικά εποχή και με δεδομένο ότι δεν έχει εκδοθεί δελτίο τιμών για καινοτόμα φάρμακα εδώ και δύο χρόνια;**

Το ερώτημά σας είναι καιρίο, καθώς αναφέρεται σε ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η φαρμακευτική βιομηχανία. Η καθυστέρηση έκδοσης δελτίου τιμών καινοτόμων φαρμάκων, αναστέλλει την έλευση της καινοτομίας στη χώρα μας. Γυρίζει δηλαδή, τη φαρμακευτική περίθαλψη των Ελλήνων πασχόντων τουλάχιστον δύο χρόνια πίσω. Από τότε, οι ασθενείς των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών, απέκτησαν πρόσβαση σε καινοτόμα σκευάσματα, βελτιώνοντας την ποιότητα της ζωής τους. Το ενδεχόμενο αύξησης της φαρμακευτικής δαπάνης με την έκδοση δελτίου καινοτόμων φαρμάκων, προκαλεί στην πολιτεία μία εύλογη ανησυχία. Μία πιο ψύχραιμη ματιά, ωστόσο, μπορεί να οδηγήσει σε εντελώς διαφορετικά συμπεράσματα. Η διάθεση και στη χώρα μας νέων, πιο αποτελεσματικών φαρμάκων, θα μειώσει το τελικό κόστος θεραπειών των ασθενών. Χρειάζεται απλά, να μην έχουμε μία κοντόφθαλμη προσέγγιση ενός τόσο σοβαρού θέματος. Δεν είναι δυνατό να καθυστερήσουμε τους Έλληνες ασθενείς, ασθενείς...δευτέρης διαλογής στην Ευρώπη. Δεν δικαιούμαστε, επίσης, να βάζουμε φραγμούς στην καινοτομία. Θα έλεγα ότι είναι μία μεσαιωνική προσέγγιση, την οποία δεν αξίζουν οι πολίτες της χώρας μας.

► **Πως ορίζετε πιο συγκεκριμένα τον όρο καινοτομία και βιοτεχνολογία και τι σημαίνει αυτό πρακτικά για τον ασθενή;**

Καινοτομία είναι κάθε τι νέο, το οποίο μπορεί να αλλάξει τη ζωή μας προς το καλύτερο. Η ανθρωπότητα προχώρησε σημαντικά, κέρσι σε καινοτόμες ιδέες και καινοτόμα προϊόντα. Ο κλάδος του φαρμάκου έχει το πρόνομο να είναι

πρωτοπόρος στην καινοτομία. Θα έλεγα ότι είναι ταυτισμένος με την καινοτομία. Η βιοτεχνολογία είναι ένα τομέας αιχμής, ο οποίος κυριολεκτικά "απογειώθηκε" έπειτα από την αποκοδόνηση του ανθρώπινου γονιδιώματος (DNA). Ως εταιρεία, έχουμε την τιμή να χρησιμοποιούμε αυτό το μοναδικό "εργαλείο", προκειμένου να δημιουργήσουμε αποτελεσματικές και ασφαλείς θεραπείες σε μία σειρά παθήσεων, στις οποίες δεν είχαμε - στο παρελθόν - πολλές δυνατότητες παρέμβασης. Από τους στόχους της βιοτεχνολογίας, είναι οι εξατομικευμένες θεραπείες, οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες στα βιολογικά χαρακτηριστικά κάθε ασθενούς. Λόγω της υψηλής τεχνολογίας που απαιτείται, τα βιοτεχνολογικά φάρμακα έχουν υψηλότερο κόστος παραγωγής από τα συμβατικά.

► **Πώς βλέπετε την προοπτική να γίνει η Ελλάδα κέντρο αναφοράς για κλινικές έρευνες, όχι μόνο για την χώρα μας αλλά και για την ευρύτερη περι-**

χή, μία διαδικασία, που θα τονώσει την πραγματική οικονομία και θα δώσει νέα ιμνά στην κοιμώμενη επιχειρηματικότητα.

Πρόκειται, ασφαλώς, για έναν αξιόλογο τομέα, ο οποίος έχει όλες τις προϋποθέσεις να αποδώσει σημαντικά οφέλη για την Ελλάδα. Μέχρι σήμερα, η χώρα μας κατέχει μία από τις χειρότερες θέσεις σε επενδύσεις φαρμακευτικών επιχειρήσεων για έρευνα και μέσα στο 2012 εισέπραξε το πενιχρό ποσό των 94 εκατομμυρίων ευρώ. Σάς θυμίζω ότι χώρας της Κεντρικής Ευρώπης, όπως η Αγγλία και η Γερμανία, εισπράτουν επίσης ποσά τα οποία εισπέρνουν τα 4 διεσκατομμύρια ευρώ η κάθε μία. Όπως είπατε, η διαδικασία των κλινικών μελετών μπορεί να αφυπνίσει την κοιμώμενη επιχειρηματικότητα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να ξεπεραστούν και οι αγκυλώσεις που εμφανίζονται ο δημόσιος τομέας. Με το νέο πλαίσιο, τα νοσοκομεία αποκτούν ισχυρό κίνητρο να "τρέξουν" τις σχετικές διαδικασίες και να βελτιώσουν τις υποδομές τους.

► **Πώς βλέπετε την επόμενη ημέρα της φαρμακοβιομηχανίας στην χώρα μας, δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις έχουν συνεισφέρει σημαντικά ποσά στην μείωση της σπατάλης και κινδυνεύουν να μείνουν από ρευστότητα;**

Στην προοπθεία που καταβάλλει η χώρα μας για δημοσιονομική προσαρμογή, οι φαρμακευτικές επιχειρήσεις συνεισέφεραν όσο κανένας άλλος. Το 2009, η φαρμακευτική δαπάνη ήταν 5,6 δισ. ευρώ και το 2012 συρρικνώθηκε στα 2,9 δισ. Στο μεταξύ, οι επιχειρήσεις του κλάδου έχουν επιβαρυνθεί με 1 δισ. ευρώ για το PSI, τους επιβάλλεται rebate, ενώ οι συνολικές οφειλές νοσοκομείων και ΕΟΠΥΥ προς αυτές είναι περίπου 2 δισ. ευρώ. Οι φαρμακευτικές επιχειρήσεις είναι ο μοναδικός κλάδος, ο οποίος την τελευταία διετία δεν έχει εισπράξει από το κράτος, παρά μόνον τις οφειλές του περασμένου Νοεμβρίου. Πολλές από τις εταιρείες αντιμετωπίζουν πλέον σημαντικές δυσκολίες να εισαγάγουν προϊόντα και αρκετές είναι εκείνες που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να κατα-

ρρεύσουν. Με αυτά τα δεδομένα, η επόμενη μέρα διαγράφεται εξαιρετικά δυσχερής. Η κατάσταση αυτή δεν αφήνει αλώβητους και τους ασθενείς. Όπως σας ανέφερα, οι Έλληνες δεν έχουν τις ίδιες ευκαιρίες πρόσβασης σε νέες θεραπείες, που έχουν οι ασθενείς σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Επιπλέον, το επόμενο διάστημα αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να μην βρίσκουν τα φάρμακά τους, λόγω των δυσχερειών που προκαλεί στις εταιρείες η πληθώρα έλλειψη ρευστότητας.

► **Τη δύσκολη αυτή περίοδο της ύφεσης, τι συζητάτε με την μπριτική σας στο εξωτερικό και ποιες είναι οι υποθέσεις προς τις θυγατρικές; Ειδικότερα, δώστε μας ένα περίγραμμα των αποτελεσμάτων της Shire Hellas. Πόσους εργαζόμενους απασχολείτε, με τις πωλήσεις κλείσετε το 2012, τι επενδύσεις έχετε υλοποιήσει τα τελευταία χρόνια και πόσα φάρμακα έχετε στην φάρετρα σας;**

Η μπριτική μας εταιρεία ενημερώνεται για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στην Ελλάδα και παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις. Υπάρχει απογοήτευση για τους εξαιρετικά αργούς ρυθμούς επίλυσης θεμάτων όπως η αποπληρωμή των χρεών του ΕΟΠΥΥ και των νοσοκομείων μια και τα ορφανά φάρμακα της Shire Ελλάς διατίθενται αποκλειστικά από αυτά τα δύο κανάλια διανομής καθώς και έντονος προβληματισμός για το τρόπο τημολόγησης των ορφανών φαρμάκων και τη διετή καθυστέρηση έκδοσης δελτίου τιμών. Η Shire Hellas απασχολεί 10 συνεργάτες υψηλού επιπέδου, οι περισσότεροι με μεταπτυχιακές σπουδές. Οι πωλήσεις μας για το 2012 ήταν 4,5 εκατομμύρια ευρώ, ενώ τα τελευταία χρόνια, η Shire Human Genetic Therapies έχει επενδύσει το 52% των συνολικών της εσόδων στην έρευνα και ανάπτυξη νέων φαρμάκων για σπάνιες παθήσεις. Τα φάρμακα που διαθέτουμε σήμερα στους Έλληνες ασθενείς είναι τα Replagal για τη νόσο Fabry, Elaprase για τη νόσο Hunter, Firazyr για την αντιμετώπιση των κρίσεων του κληρονομικού αγγειοοιδήματος και ελπίζουμε σύντομα και το VPRIV για τη νόσο Gaucher.

Η καθυστέρηση έκδοσης δελτίου τιμών καινοτόμων φαρμάκων αναστέλλει την έλευση της καινοτομίας στη χώρα μας. Γυρίζει δηλαδή, τη φαρμακευτική περίθαλψη των Ελλήνων πασχόντων τουλάχιστον δύο χρόνια πίσω. Από τότε, οι ασθενείς των υπόλοιπων ευρωπαϊκών χωρών απέκτησαν πρόσβαση σε καινοτόμα σκευάσματα, βελτιώνοντας την ποιότητα της ζωής τους